

Đôi còn vui vì có chút tò tem

Tác Giả- Đoàn văn Khanh (Saigon Echo)

Thứ Sáu, 18 Tháng 2 Năm 2011 09:13

Không biết hai tiếng tò tem xuất hiện trong ngôn ngữ Việt từ bao giờ nhưng cái chuyện tò tem thì quả là xưa không kém gì quả đất.

Tuy nhiên dù có xưa cách mấy thì tò tem vẫn không bao giờ cũ vì loài người còn tồn tại thì ngày hôm nay cũng là như vào tò tem. Chính vì thế mà thiên hạ vẫn cứ mãi mãi tò tem và nói về chuyện tò tem.

Sẽ dĩ tôi dùng hai tiếng tò tem này để nói về một chuyện mà ngôn từ dùng để diễn tả lại vô cùng phong phú và thú vị cho người đọc, đây là từ vì hai tiếng này vừa có gốc có gác, vừa nôm na dễ hiểu, lại không bị coi là từ cổ các vị thích rao giảng đạo đức bắt bớ mà cũng không khàn như từ ngữ chuyên môn của nhà khoa học. Tôi học được hai chữ này trong bài ca dao sau:

Đang khi lạ đến xóm sông
Lạ kêu con khóc lại đòi tò tem
Bây giờ xóm chín lạ tàn
Lạ ăn con ngựa, tò tem thì tò tem

Phải nói là mặc dù mấy câu ca dao này tuy thật là đơn giản nhưng càng đọc tôi càng thấy thú vị. Con người từ thời xa xưa cho tới ngày nay, sống trên đời lúc nào cũng có điều gì mới mẻ và hàng trăm thứ chuyện liên quan hàng ngày như xét cho cùng thì chuyện qua cũng chỉ là nhằm đáp ứng cho hai nhu cầu cơ bản là ăn để sống và tò tem để biết chuyện đời. Có khác chăng là theo đà tiến hóa, con người càng văn minh thì cái ăn và cách ăn cũng trở thành cầu kỳ và cái tò tem cũng được bày đặt thêm nhiều quy định có tính cách hình thức rườm rà hơn mà thôi.

Tuy có hai nhu cầu trên đời là cơ bản nhưng nếu sắp theo thứ tự ưu tiên thì cái ăn vẫn là trọng yếu

Đôi còn vui vì có chút tòm tem

Tác Giả: Đoàn văn Khanh (Saigon Echo)

Thứ Sáu, 18 Tháng 2 Năm 2011 09:13

tiên rồi mới tôi chuyển tòm tem, vì chä có "no cäm mät" thì lúc đó mới có thể "räm rät khäp näi" chä bäng mà đôi meo thì "chä cũng đành chät". Cái sä ví von này tôi cũng häc đäc trong kho tàng ca dao täc ngä. Ai không tin cä giä ca dao täc ngä ra sä gäp khäi câu nhä:

Em nhä cäc cät trôi sông
Anh nhä con chó ngäi trông trên bờ

Näu nhu cäu ăn có tä khi lät lòng thì trái läi nhu cäu tòm tem phải đäi đän mät cái tuäi gäi là biät mäc cä vì khám phá ra nhäng cái khäng khác näi mình và näi ngäi mäi bät đäu có. Läi näa, cái cäng đä cäa nhu cäu này cũng biän thiên tùy theo nguäi và tùy theo thäi gian: sung đä nhät vào lúc tuäi còn trä nhäng càng vä già thì yäu län và có thể không còn näa. Chính vì thế mà ngäi ta mäi häi nhau:

Ai äi chäi läy käo già
Mäng mäc có läa ngäi ta có thì
Chäi xuân käo hät xuân đi
Cái già säng säc nó thì theo sau

Mäc dù trong văn häc Viät nam cũng đã có nhäng nhà nho xông xáo cä cä Nguyän Công Trä täng vä ngäc tä hào trong mät bài hát nói "càng già càng đäo càng dai" và trong ca dao cũng có nhäng bài nhä:

Bà già đã tám mäi tä
Ngäi bên cäa sä biên thä läy chäng

Hoäc là:

Bà già đi chä cäu Đông
Bói xem mät quä läy chäng läi chẳng
Thäy bói gieo quä đoán räng
Läi thì có läi nhäng rằng không còn

Tuy nhiên nếu u nghi ngờ m cho k thì ch ng qua các c cũng ch là tíc nu i cho m t th i oanh li t đã qua đi mà nói v t vát cho vui th thôi ch th c t thì các c cũng không làm sao xoay ng c l i đ nh lu t c a t o hóa.

Ngoài ra, nếu u nhu c u ăn không th thì u thì ng c l i nhu c u tòm tem có th hy sinh mà không làm cho cá nhân y ch t, tr tr ng h p nếu nh t t c gi ng ng i đ u hy sinh cái nhu c u này thì lúc đó loài ng i m i b tuy t ch ng thôi. V cái kho n này thì Ph t có đ y đ i là b kh và con ng i ph i đi t đ c thì m i đ t đ c nghi p ch ng đ t nh đ Ni t Bàn. Tuy v y, có m t s ng i dù đã quy y đ u Ph t thành s , nh ng lòng thì v ng đ ng, đôi khi còn b o h n c ng i phạm nên ng i đ i m i g i các v này là "s h mang". Còn nếu u ch nhè nh thôi thì ca dao cũng đã t ng mô t :

Ba cô đ i g o lên chùa
M t cô y m th m b bùa cho s
S v s m t ng t
m l n m lóc cho s tr c đ u

Khác v i Ph t giáo ch tr ng đi t đ c, ng i Thiên Chúa giáo l i tin r ng khi Chúa đ ng nên ng i nam và ng i n đ u tiên r i thì có phán: "Hãy sinh s n ra cho đ y m t đ t này". Tuy nhiên khi loài ng i đã sinh ra tràn đ y trên m t đ t này r i thì H i Thánh m i khi mu n tuy n ch n ng i thay Chúa ch n đ t b y chiên tr n gian thì l i đòi h i ng i đó ph i hy sinh cái ni m vui tòm tem. Đi u này gây tr ng i cho m t s ng i v a mu n làm k ch n chiên c a Chúa l i v a không mu n s ng trong c nh "cắm treo heo nh n đói", do đó mà n y sinh ra Giáo phái Tin Lành. Các ngài m c s nh hi u Kinh Thánh m t cách c i m h n nên đã giúp cho m t s ng i an tâm v a làm tội t Chúa, v a vui thú tr n gian mà không h mang m c c m ph m t i. Riêng v phía Giáo h i La Mã vì kh t khe v i l lu t mà có nh ng k lúc b t đ u nh ng mong theo chân Chúa làm đ n ch c cha, ch c c , nh ng r t cu c ch m i t i đ c ch c "ta ru", nghĩa là đã vào tu r i nh ng th y đ i còn vui quá l i nh y ra.

M c dù b n Tuyên ngôn Qu c t Nhân quy n có kh ng đ nh: "M i ng i sinh ra bình đ ng" nh ng th c t thì T o hóa v n có tr c loài ng i nên hình nh không bi t có cái lu t đó cho nên m i đ l t m t s ng i b m bà n n thi u cái "gia tài c a m đ l i cho con" khi n cho nh ng k này không bao gi bi t đ c cái ni m vui tòm tem c i đ i này. Tuy nhiên vào cái th i đ t n c còn đ c cai tr b i nh ng ông vua thì cũng có vài anh chàng l i t nguy n c t b cái gia tài này đ đ c h u h trong cung h u kí m mi ng c m mạnh áo. Thí d nh m y anh chàng mu n xin làm thái giám.

Sở là trong xã hội phong kiến ngày xưa, một kẻ làm vua thì cho mình có cái quyền tha hồ tòm tem. Do đó mà ông vua nào cũng có trong cung hàng ngàn cung tần mỹ nữ. Tuy nhiên thói và thói khi tòm tem không xu hướng vì tham lam và ích kỷ nên ông vua nào cũng sợ kẻ khác tòm tem gièm mình do đó mới phải chọn mỹ nhân anh chàng thái giám để hầu hạ trong cung cho chắc ăn. Nhưng ông vua cũng vì mê tòm tem đến nỗi phải bỏ cả triều chính cho nên đành phải một đêm hay một cái chết cái chết vì vớ vẩn miên. Có ông thì bỏ rước đến nỗi không còn người dõng dạc để thiếp triều đình nên ra cho đình thần vào chầu như ông vua Long Đĩnh nhà Lê. Sở giả khi nhấc đến phải để cho triều đình này cái biệt danh là Lê ngọa triều.

Cũng vì cái mê ham tòm tem này của kẻ làm vua mà thói khi đi đong luôn có một dân tộc. Xưa Chiêm thành cũng là một vùng quốc gia. Vào thời nhà Trần thì có vua Chiêm là Chế Mân bỗng đem dâng luôn hai châu Ô và châu Rí để xin với vua Trần cho được rước công chúa Huyền Trân về tòm tem. Không hiểu có phải vì nàng công chúa xinh đẹp tài cao hay vua Chiêm là kẻ sao đó mà ít lâu sau thì vua Chiêm chết. Theo phong tục Chiêm thành thì khi vua chết hoàng hậu và phi tần cũng phải chết theo vua để tiếp tục hầu hạ cho nhà vua cũng được tòm tem nên chín mươi. Nhà Trần thì cho tuôn xuôi phải phải của nàng công chúa của mình mà bỏ đi lên giàn hỏa với vua Chiêm thì thật là phí công ngườ, bèn sai Trần Khắc Chung vào kinh thành Chiêm lên đem công chúa về. Tiếp theo truy n sau đó hai người đi đâu đi đâu làm gì chẳng ai rõ, nhưng dù sao thì cái tên Huyền Trân cũng đi vào lịch sử, còn Chiêm thành thì theo cái đà một hai châu mà một lần cho đến một luôn có nước và bỏ đi t vong.

Theo các nhà nghiên cứu về sinh vật học thì trong vượn đốm tòm tem, giống cái bao giờ cũng khỏe hơn giống đực. Nguyên lý này hình như cũng đúng với con người. Chúng ta chỉ nghe kể ông này ngài đang tòm tem thì bỗng ngã ngựa rồi đi đong chết chết ng bao giờ nghe nói có bà nào lăn quay ra ngáp ngáp trong lúc tòm tem. Nghe chuyện này có lẽ các ông không để ý vì thói nào các ông vượn cho mình là phái khỏe còn đàn bà mới là "liều u y u đào t" phải "núp bóng tùng quân". Tuy nhiên thực cũng có câu: "con gái mới biết, biết gây sóng trâu", cho nên nam nhi cũng mỹ nhân anh chàng "trời gà không chết" mà gặp phải mỹ cô này thì cũng coi như là đi đong, bỗng không thì cũng bỏ cô nàng cảm cho năm bảy cái sóng to t b.

Trên vì cái chuyện tòm tem ngã ngựa này nước ta mà có liên quan đến lịch sử thì phải kể câu chuyện đời Lê. Nguyễn Trãi là một khai quốc công thần từng giúp Lê Lợi đánh thắng quân Minh giành lấy nước cho Tổ quốc và lập nên nhà Hậu Lê. Lúc vua Lê Thái tổ quy tiên, vua con lên nối ngôi thì cũng đã già và bệnh yếu. Tuy thế, có một hôm nghe tiếng cô nàng Thục Lê rao bán chiếu tre dinh, cô bỗng ngừng chỉ cho gọi vào ra một, và khi thấy cô hàng chiếu trông cũng tươi mát, cô bèn ngừng khâu mỹ vượn thì trên gh:

Đâu mà bán chi u gon
Chợ ng hay chi u y h t hay còn
Xuân xanh nay đ bao nhiêu tu i
Đã có chợ ng ch a đ c m y con?

Cô hàng chi u cũng chợ ng v a, h a l i ngay:

Thị p Tây H bán chi u gon
C chi ông h i h t hay còn
Xuân xanh m i đ trắng tròn l
Chợ ng còn ch a có, nói chi con!

Nghe cô hàng chi u ng đ i lanh l , c đâm ra m n tài m n s c nên quy t chí r c nàng v làm nàng h u. N u chuy n ch có th thì cũng chợ ng có gì đáng nói. Đ ng này vì c đã già nên có l sinh ra l m c m. Nhân m t hôm nhà vua tr đi tu n thú qua vùng này bèn ghé l i nhà c ngh đêm, c th ng cho cô nàng h u tu i xuân ph i ph i lâu nay b b ph m i sai nàng ra h u h nhà vua may ra ki m đ c chút n m a móc. Chợ ng hi u ông vua tr tòm tem ra sao mà bằng ngay đêm đó t i nhà c . Th là tri u đình đ xô vào h ch c v cái t i gi t vua và cái t c khai qu c công th n c a c cũng đành v t đi khi n cho c ch còn bi t cam ph n lãnh cái b n án t đi đoong luôn m t lúc c ba h .

Các nhà nghiên c u v sinh v t còn đ a thêm m t nh n xét là có nhi u loài sinh v t sau khi tòm tem thì ch cái còn x i tái luôn anh chàng đ c cho đã c n đối lòng, chợ ng h n nh loài b ng a. Đi u này t ng chợ ng không x y ra n i con ng i nh ng n u nghi m k ra thì cũng có, nh ng vì con ng i có đ i s ng vẫn minh cho nên cái m c cô nàng x i tái anh chàng này cũng đi n ra đ i m t hình th c m i m h n, khoa h c h n, tinh vi h n, trông nh nhàng và không có v rùng r n nh ng đ c ác thì không kém. Nàng ch móc cái ví ti n, n m l y cái ví ti n thôi ch không c n moi ng c moi tìm gì c . Có bi t bao ông "nam nhi chi chí", ch vì tòm tem mà b thân b i danh li t do ăn h i l , th t kết đ cung ph ng cho cô nàng no b ng còn ông thì vào n m nhà đá g l ch. Đ i v i nh ng ông có s n c nghi p thì cô nàng c v c tha h ăn cho t i s t nghi p r ng túi ph i ra thân ăn mảy. Ngay c nh ng ông đ c cái ti ng là hi n lành cũng l m lúc kh n kh vì đi làm lãnh l ng ba c ba đ ng thôi mà cũng b bà v móc s ch. Th là đ cho anh chàng t đó c l thu c vào bà v mà ngáp ngáp. Còn bà v thì phây phây "ch a đi đ n ch đã lo ăn quà", càng ngày càng ph p pháp ra trong khi đ c lang quân thì càng ngày càng cà tong cà teo nh que c i.

Đi còn vui vì có chút tòm tem

Tác Giả: Đoàn văn Khanh (Saigon Echo)

Thứ Sáu, 18 Tháng 2 Năm 2011 09:13

Chuyện tòm tem mà đi vào văn học sẽ thì rất nhiều. Vào cái năm Tí Sửu Dì n M o gì đó có s Tàu sang n c ta. Không hiểu do đâu mà s l i g p bà Đoàn Thị Đi m, l i còn buông l i ch c gh o ch t nh : "An nam nh t th n th , B t tri k nh n canh", nghĩa là "m t t c đ t An nam không bi t bao nhiêu là ng i cày" ý x xiên gá Vi t. Bà Đi m v n đã t ng d ch Chính Ph Ngâm, ch nghĩa đ y mình, đầu d gì ch u m t m t nh v y, bèn đ i ngay: "Trung qu c đ i tr ng phu, Giai do th đ xu t". Câu này có nghĩa là "b c tr ng phu c a n c Tàu cũng t đó mà chui ra c thôi". Đúng là ch u n c l nh h t vào m t s Trung qu c.

Trên đây là chuyện vào th i n c ta ch bi t giao hi u v i n c Tàu. Vào cái bu i giao th i Tây Tàu nh nh ng thì có:

V X ng có Tú X ng
Đ d l i ng ng
Cao lâu th ng ăn qu t
Th đ l i ch i ng

C l i còn t thú thêm:

M t trà, m t r u, m t đàn bà
Ba cái l ng nh ng nó qu y ta
Ch a đ c th nào hay th y
Có ch ng ch a r u v i ch a trà.

Tuy nhiên đáng n h n c ph i nói là bà H Xuân H ng. S nghi p văn ch ng c a bà toàn h ng v tr ng tâm duy nh t: ph i làm sao nói lên đ c cái nguyên lý tòm tem n tàng trong m i s v t, và tên tu i c a bà g n li n v i s nghi p trên đ n n i h m t ng i nào đó ch c n nh c đ n tên bà là ng i khác hi u ngay ý ng i kia đ nh nói gì.

Trên đây tôi ch đ n c vài danh nhân tiêu bi u thôi ch th c ra n u mà xét cho cùng thì bao nhiêu tác ph m văn ch ng ngh thu t trên th gi i này n u không liên quan đ n ăn thì cũng là do cái đ ng c tòm tem thúc đ y mà ra c .

Nếu cái chuyện tòm tem này loài vật là một sự kiện tự nhiên nên họ muốn tòm tem thì đi tìm đôi tình nhân hợp tác gì quy tắc là xong thì này con người vì văn minh nên thông lệ "vỡ rạn thêm chân" do đó đôi thanh mãn cái nhu cầu tòm tem, con người cũng đặt ra vô số quy định gọi là luật pháp, đạo đức, phong tục, tập quán để làm khó cho mình. Chính vì thế mà chuyện tòm tem của con người mới được phân biệt thành nhiều hình thức.

Thông lệ thông lệ và đức xã hội cho phép và nhìn nhận là tòm tem có đăng ký chính thức. Đôi có thể tòm tem theo kiểu này con người phải trải qua nhiều bước gian truân lo lắng và chờ đợi, kết quả có khi được mà cũng có khi chỉ là đã tròng xe cát cho nên mới có chuyện nhiều anh chàng hay cô nàng vì lý do này lý do này không hề đi tiêu chuển để xin được giấy phép hành nghề, đành ôm hôn đáp chuyện tàu suýt vỡ miệng quên lãng, hoặc như lóm thì cũng là cúi đầu nhìn người yêu ôm cái tòm tem sang ngang không hề ngoảnh lại. Điều này nếu có gây đau khổ cho một số người thì chính đó cũng là nguẩn cảm họ đang để cho những tâm hồn đau khổ đó có thể sáng tác nên những vần thơ tuy tác, những áng văn bất hủ và những bông nhụy cđi.

Đôi với những người hân hoan rúc đức cái tòm tem vỡ rạn thì mới chuyện bày gì trải nên nhảm cảm bả nên không có gì đáng bàn ngoài cái chuyện đêm đêm:

Đàn ông gì thế đàn ông
Nếu đêm trải dĩa cảm chông đàn bà
Đàn bà gì thế đàn bà
Nếu đêm trải dĩa rút ruột già đàn ông

Thơ nh thơng mới có vài trường hợp cá biệt như :

Lạy chàng thế thanh mãn lắm
Chàng chê tôi bé không nằm cùng tôi
Đến năm mới tám đôi mươi
Tôi nằm dưới đất chàng lên giường
Mặt chàng thông, hai răng thông
Có bốn chân giường gãy một còn ba ...

Chàng ơi bầy thiếp làm chi
Thiếp là cớ m nguời đi khi đôi lòng

Mặc dù các nhà đōo đōc và các nhà luật pháp thōng khuyōn cáo con ngōōi chō nên và chō đōōc tōm tem có đōng ký chính thōc tōi mōt hō khōu thōng trú, nhōng nhiōu khi vì tính ham vui mà có nhōng cōp chōa kōp làm xong thōc tōc đōng ký đã tōm tem. Đây là loōi tōm tem lén cha lén mō. Hình thōc này rōt phō biōn trong lōa tuōi rōōng cōt cōa tōōng lai nên đây cũng là niēm lo lōng cōa các bōc làm cha mō. Tuy nhiên có nhiōu cōc u gōp khó khăn trong vōn đō đōng ký hành nghō, thì lōi nhō cái khoōn có kinh nghiēm hành nghō trōōc mà sau đó đōōc cōp giōy phép điōu chōnh, hoōc cũng có khi là bō bōt buōc điōu chōnh giōy phép tùy trōōng hōp.

Cũng có khi đã đăng ký có nôi có chôn, nhng vì thích đi u m i l ho c ngán c m nhà ăn hoài nh t mi ng nên đầu lúc nào cũng có chuy n "ông ăn ch bà ăn nem" ho c là ông đi lính "nh y dù" bà đi tìm n i "ăn v ng". Đây là lo i tò tem chui, tr n thu cho nên th ng x y ra nh i u màn đ u g m, n súng, r t b t r t sôi n i, ho c nh i u c nh tr ng tr r t rừng r n. Ngày x a khi mà "phép vua thua l làng", dân nông thôn các vùng ven sông đôi khi v n v t đ c đôi trai gái b trời thúc ké th trôi theo giòng n c ch vì b b t qu tang đang ăn v ng.

Th i Đ nh t C ng hoà, có m t ông quan nhà binh súng ng n n không thích b n súng đ ng ngoài chi n tr ng mà ch thích b n súng cao su các vũ tr ng. Quan b n gi i quá nên có m t em ca ve xin đ c r c quan v c n v cho mình. Ch c nhà th y quan lâu ngày không ch u cho mình khám súng mà c vác súng đi su t đêm nên cho tay em đi đi u tra. Tay em tìm ra c s bèn v b m báo và hi n k cho ch C nên t ng cô nàng n m t li u a xít đ bi n cô nàng thành đ ng s t v n. Báo h i sau v y c mi n Nam m i khi nghe có ai nói t i hai ti ng a xít là các bà các cô đua nhau tìm đ ng ch y tr i ch t.

Có nh ng bà vì không có ph ng ti n đ theo dõi tìm tòi ho c không mu n l n l i thanh toán k đ ch xa cho nh c công phí s c, nên c nh m ngay đ i t ng g n là ông ch ng mà tr t i cho ti n. Nghe đầu th i Tây còn cai tr x Nam k có m t cô Năm Hu n nào đó gi n ông ch ng không ch u tò tem v i mình mà c đi tìm ng i khác đ tò tem cho nên m i n i tam bành r i xng đ t luôn ông ch ng làm đ u c cho đ i soi ch i.

Th i Liên khu V kháng chi n, nghe đầu t i M Đ c cũng có m t n cán b th y đ ng chí ch ng c đi công tác v i các n đ ng chí p khác mà không ch u sinh ho t p nhà nên t c gi n dùng dao phay ch t phẳng cái l nh công tác c a đ ng chí ch ng. Tin này đ c nhanh chóng loan truy n trong hàng ngũ cán b, do đó mà sau này trong các bu i h p giao ban, m i khi có đ ng chí nào đó thích th o lu n cù nh y mà có n đ ng chí nào gi tay phát bi u: "Tôi xin c t đ t đ ng chí" là các nam đ ng chí hè nhau b ch y xanh c m t.

Tò tem chui có khi "chùa" mà cũng có khi là "ti n trao cháo múc". N u là tò tem theo ki u ti n trao cháo múc thì th ng phái nam là k ph i chi ti n, h a ho n m i có vài anh mày dầy m t đ n đ c đ i t ng cho cái danh hi u là "đ đ c". Riêng kh i ch em ta là v a đ c tò tem l i có ti n ăn bánh nên có nh i u cô nàng b t c n mi ng đ i khen chê đã xin ch n con đ ng này làm "con đ ng em đ". Xã h i nào mà có nh i u cô nàng ch n con đ ng này thì m y bà ph c trong xã h i đó l i càng có đ p nuôi m t b y con không ph i con mình. Tuy nhiên cũng có nh ng tr ng h p cá bi t, có nh ng cô nàng lúc đ u đi con đ ng này, nh ng sau đó tình c v đ c m t anh chàng ki u T H i mà b ng hóa thành m nh ph phu nhân, tr nên danh giá,

ban ân ban ph^o c cho đ^oi. Ấy là ch^oa k^o đ^on chuy^on vào h^ou bán th^o k^o 20 l^oi còn có thêm hi^on t^ong hàng lo^ot ch^o em ta nh^o tòm tem v^oi c^oa l^o n^oc ngoài mà v^o sau bi^on thành Vi^ot ki^ou đ^oc đ^ong bào c^o n^oc m^on m^o vì m^oy đ^ong đồ la trong ví.

Ngoài các hình th^oc tòm tem có đăng ký, tòm tem lén, tòm tem chui, tòm tem nh^oy dù còn có m^ot hình th^oc n^oa g^oi là tòm tem ^ou. Đây là m^ot hình th^oc tòm tem không thông qua s^o th^oa thu^on c^oa đôi bên mà ch^o đ^on t^o m^ot phía. Lo^oi tòm tem này có th^o là hình th^oc nh^o nh^o c^oa m^oy anh chàng thích th^o dê theo ki^ou trong ca dao:

Vú em chum chúm h^ot cau
Cho anh bóp cái có đau anh đ^on
Vú em ch^ong đáng m^ot ti^on
Cho anh bóp cái anh đ^on quan năm

Có nhi^ou anh chàng nh^o tr^oc th^o dê, sau thành duyên n^o, nh^ong cũng có kh^oi anh chàng b^o ăn tát tai, đòn gánh, gu^oc cao gót có khi l^o máu đ^ou, ho^oc ph^oi ra h^ou toà v^o cái t^oi hành ngh^o không có gi^oy phép.

Hình th^oc m^onh thì th^ong đi kèm v^oi dao găm, l^oi lê, súng đ^on, ho^oc ít nh^ot là cũng đôi cánh tay gân gu^oc. Đây là m^ot hình th^oc dã man thô b^oo, th^ong g^on li^on v^oi nh^ong t^oi ác mà con ng^oi không thích th^oy nh^ong l^oi c^o hay đ^on ra t^oi nh^ong n^oi nào có chi^on tranh, lo^on l^oc, b^ot công và áp b^oc. Chuy^on ki^ou này thì vô cùng, xin đ^o dành ph^on hành này cho các nhà làm chính tr^o, các nhà làm lu^ot pháp, các nhà rao gi^ong đ^oo đ^oc, tôi không dám l^om bàn.

M^oc dù tòm tem là m^ot nhu c^ou t^o nhiên nh^ong con ng^oi l^oi thích khoác cho nó cái v^o không t^o nhiên cho nên m^oi sinh ra l^om cái n^oc c^oi hay nh^ong chuy^on th^ong tâm đ^oy n^oc m^ot.

Trong m^ot phiên h^op Qu^oc h^oi th^oi Đ^o nh^ot C^ong hòa t^oi Mi^on Nam đ^o bi^ou quy^ot m^ot đ^o lu^ot v^o v^on đ^o b^oo v^o tòm tem, có hai v^o dân bi^ou n^o tranh lu^on nhau sao đó mà v^o n^o dân bi^ou b^ong đ^ong d^oy m^ot tay rút gu^oc đ^op lên bàn, m^ot tay x^oa xói vào m^ot v^o nam dân bi^ou và the th^o: "Không có đàn bà làm sao có đàn ông?" V^o nam dân bi^ou b^o xúc ph^om li^on hùng h^o không kém đ^ong lên vung tay quát: "Không có đàn ông làm sao có đàn bà?" Ch^ong ai bi^ot hai v^o dân bi^ou kia r^ot cu^oc ai th^ong ai nh^ong dân chúng nghe qua chuy^on này đ^ou ôm b^ong c^oi và b^oo nhau là hai v^o n^o rõ khéo th^oa h^oi vì n^ou không có tòm tem thì làm quái gì có đàn ông hay đàn

bà đỡ mà cãi cò.

Còn các ngài Công sứ n Việt nam khi đi cò p đ n v n đ tòm tem thì tung ra cò m t n n đ o đ c cách m ng th t là kêu nh ng th c t thì các ngài ch dùng nó làm cái bình phong đ k khác không dám nhìn xem các ngài là nh ng k chuyên tòm tem u ho c ít ra cũng là h ng "ăn v ng chùi mép" m t cách tài h n ai h t. M t c t phong là "cha già dân t c" qua bao năm đ c s n son ph t vàng nh m t th n t ng c a đ o đ c cách m ng thì bây gi thiên h phanh phui ra không bi t bao nhiêu chuy n. Riêng v cái m c tòm tem thì "cha già kh kính" đã t ng "sinh ho t bí m t" v i v c a đ ng chí c a mình, đã t ng tiu đ c bi t m t "cháu ngoan c a bác" ng i vùng Th ng du. Ngày bác b núi r ng v ti p thu cái dinh B c b ph , em cháu ngoan nghe nói bác v Th đô nhà cao c a r ng nh ng v n không quên c t thêm m t căn nhà sàn bên c nh bên b con v thăm. Bác s b lòi cái đuôi ch n lâu nay v n d u k bèn ra nh cho đ ng chí ph trách b T m Qu t gi i quy t êm đ p. Đ ng chí b tr ng b T m Qu t v n có th i ô m cây đàn ghi ta ca bài "N c i s n c c" mà ch a có đ p tòm tem, nay nhân đ p "m d ng mi ng mèo" bèn không ng n ng i vét chuy n tàu chót tr c khi chuy n em thi u nhi cháu ngoan ng i Th ng xu ng H Tây đ r a cho h t b i tr n.

Cái chuy n tòm tem không ph i ch có ng i m i thích mà ngay c th n tiên cũng còn đam mê. Trong dân gian v n truy n t ng nh ng câu truy n nh S n Tinh và Th y Tinh ch vì tranh nhau nàng công chúa con vua Hùng mà đánh nhau h t năm này sang năm khác, gây ra c nh gió m a bão l t làm kh cho dân. L i có nh ng nàng tiên còn v ng v n mùi t c l y nên m i xui khi n cho chàng T Th c l c đ ng Hoa vàng. Có nàng thì l i còn ham vui xu ng t n tr n gian xem h i c a ng i đ i đ r i gây ra c s khi n cho ph i v ng vào duyên n v i ng i tr n nh truy n Giáng Ki u và Tú Uyên.

Tòm tem là nguyên lý c a s s ng cho nên hình nh dân t c nào cũng đ cao. Văn minh Văn lang cũng có s tích "ông Đùng bà Đà". T ng truy n là ngày x a có nhà n sinh ra đ c hai con m t trai m t gái. Đ n tu i tr ng thành thì c hai ch em nhà này đ u cao l n đ th ng do đó khi b t đ u bi t đ n tòm tem thì nhìn quanh nhìn qu n không th y đâu có đ i t ng có kh năng h p tác v i mình nên cu i cùng c hai đành ph i h p tác v i nhau. Dân làng cho r ng đây là m t hành vi lo n luân bèn xúm l i t m qu t cho hai ch em nhà này m t tr n, đ n lúc đ ng tay l i thì ch còn th y hai đ ng th t. Dân làng s Tr i ph t cái t i c gan h y di t cái nguyên lý c a s s ng mà b t ph i tuy t t cho nên m i l p đ n th . H ng năm đ n ngày gi thì l i làm hai hình t ng kh ng l r c đi ngh u ngh n kh p làng sau đó là trai gái trong làng đ c m t đêm t do ra đình làng tòm tem b ng thích đ t t i. Nghe chuy n này bi t đâu ch ng có nhi u ng i cũng đang ti c hui h i t i sao ta l i không đ c sinh ra t i cái làng y.

Kh kh o nh B m nh ng m t khi đã bi t đ n tòm tem thì cũng mê m n ra ph t. Chuy n k là

ngày xưa có hai ông bà hiếm hoi sinh hạ được có một một cậu con trai đặt tên là Bôm. Vì sợ mất gì nên ông bà được cha mẹ cưng chiều và cho rất sự. Chờ vài lần hễ n Bôm nên hàng ngày cậu phải bỏ công đi chơi, đứt cơm và lo tìm rạ cho công năm này sang năm khác mà ban đêm thì công xưa múi gì. Đùng một cái đến cái năm con chuốt rúc rích gọi mẹ gọi ông, chờ vài táy máy sao đó mà Bôm bỗng sáng trí khôn hiểu ra cái lý sự ngớ ngẩn.

Từ hôm ấy Bôm cứ mê mẩn quanh chờ vài ngày làm chờ vài không còn thì gì làm công vì c nhà nên ông bà được công đẩy nghiến nhai c móc. Chờ vài c quá bèn dờu c c đá dời vấy rời dờn công đến ông bà ao lời c c đá thảy tòm xuống ao và bỏ o công: "Thôi nhé! Tôi đã quăng cái tò tem xuống ao rồi! Từ nay được có theo tôi mà đòi nghe rõ chờ a." Bôm tức c c a trời nên ngày nào cũng lờ xuống ao mò mẫm. Được vài ngày chờ vài thảy vờ a thờng hời vờ a nhờ nên mớ ra ao bỏ o công: "Thôi vờ nhà đi rồi tôi đến cho! " Bôm không dám tin vào ngớ ngẩn vờ đã tờng nhờn tâm quăng một ni m vui c a mình nên c c lờ dời ao. Chờ vài c quá bèn vén vấy vờ phành phờch mà bỏ o: "Nó đây rồi nè!" Bôm ngớ c lên thảy vờ mình vờ n còn gì cái món c a hời môn tờng chờng nhờ đã bỏ quăng một y y nguyên chờ cũ bèn hờn hờ bò lên theo vờ vờ nhà. Nghe nói tờ đó vờ sau Bôm tò tem rờt tiờn bờ, sinh ra c bờy con, rời con cái Bôm lời nời gót m cha mà tò tem c n cù đờ tiờp tờc sinh ra cháu chờ t hàng đàn hàng đờng c chờ t ních cờ giời đờt hình chờ S.

Chuyện tò tem mà có nói mãi thì cũng không bao giờ cùng, cho nên tôi cũng không tài nào nói hoài, chờ xin tóm lời một câu: dân tờc ta qua hàng ngàn năm nô lờ, hàng ngàn năm thi u ăn, hàng ngàn năm chinh chi n, ngớ ngẩn chờ t nhờ rờm rờ mà vờ n không bỏ đi t chờng là vì nhờ dân ta ở đâu lúc nào cũng khoái tò tem và có thờ tò tem. Và cũng chính vì nhờ có chút tò tem mà đời vờ n còn vui đờ cho chúng ta c mê muời ngớ p lờn trong vòng khờ ngớ.